

ELS PAGESOS DE PLA SÓN HOMES QUE REMUGUEN PERÒ QUE SEMPRE ACABEN PAGANT

Edgar Illas

Professor de literatura i cultura catalanes a la Universitat d'Indiana

Pagesos

Cada dissabte al matí vaig al mercat dels pagesos. Els pagesos són joves neorurals. Compró pa a una parella que han viscut uns anys a l'Argentina i que ara han tingut una nena. Compró tomàquets a una noia que m'explica que no té mai fred perquè el seu home sempre manté la casa a quinze graus. O compró enciams i ruc a en Blake, un noi que va passar dos anys en un monestir budista, on diu que hi va aprendre la disciplina que ara li cal per fer de pagès. Tots són pagesos alegres i xerraires, i no dubten a l'hora de vendre els seus productes a preus cars.

NO SÓN COM ELS pagesos d'abans, que eren malcarats i taciturns, però que alhora eren interessats i sempre volien quedar bé. En Josep Maria Fontfreda d'Olot m'explicava una vegada la història d'un propietari de la Vall d'en Bas que va anar a veure el seu masover perquè a la finca del costat hi volien fer una granja de pores. "Us volia preguntar si us va bé i, si no, podem apel·lar", li va dir el propietari. "Una granja, és clar, farà pudor", va dir el masover. "Doncs podem apel·lar." "Però em sap greu, perquè sempre hem sigut bons veïns." "Doncs, deixem-ho córrer." "Ara, una granja no sé si ens contaminarà les aigües." "Home, doncs apel·larem." "És clar que les granges bé s'han de fer a pagès..." Al final, quan el propietari ja estava ben descon-

JOAN OLLER

certat, el pagès li va dir: "Voleu que us sigui franc? Voleu que us digui realment què penso? Doncs que mal si fas, mal si no fas."

PLA VA UTILITZAR LA FIGURA del

pagès per explicar que els catalans som egoistes, ingovernables i covards. Els pagesos de Pla són homes que remuguen però que sempre acaben pagant, homes que traginen però que no acaben fent res. ¿Tenia

raó, Josep Pla, o la figura del pagès era una ideologia que projectava sobre el país per desactivar impulsos revolucionaris? Costa de dir, perquè ja se sap que en la seva obra trobem tants comentaris conservadors com crítiques a les mancances del país, tantes històries que demostren que els catalans no tenim remei com expressions del desig de construir Catalunya.

AL TEXT BREU DE L'ANY 1934 *Per què visc a províncies?*, Martin Heidegger explica que, quan li

van proposar anar a fer de professor a Berlín, ho va consultar a un pagès amic seu de Todt-nauberg, a la Selva Negra. El pagès no li va dir res; tan sols se'l va mirar i li va posar la mà a l'espatlla. Només amb això Heidegger ja va entendre què havia de fer.

AQUEST ACTE DE ROMANDRE a pagès l'any 34 era molt ambigu. Per una banda, va ser un dels gestos a través dels quals Heidegger es va desvincular del partit nazi sense oposar-s'hi obertament. Després del 1933, no va voler tenir cap càrrec ni responsabilitat política, encara que va militar dins el partit nazi fins al 1945. D'altra banda, el gest de Heidegger estava lligat al seu projecte filosòfic de crítica a la modernitat i a l'intent de distanciar-se de les tres grans opcions "destructives" disponibles: el feixisme, el comunisme i el capitalisme. Per tant, el món rural en Heidegger, una mica com en Pla, és un espai regressiu i conservador, però alhora és l'al·legoria d'un altre futur possible, d'una alternativa al present. Tal com va escriure en aquests anys al llibre *Contribucions a la filosofia* (conegut com a *Beiträge*), "la lluita contra la destrucció i el desarrelament és només el primer pas preparatiu, el pas vers la proximitat d'un món real de decisió" (§46).

¿No podem veure una ambigüitat semblant en els pagesos neorurals i ecologicomístics d'avui dia, que d'una banda sembla que defugin els dilemes de la nostra societat, però de l'altra potser encarnen la promesa d'una manera diferent de fer les coses en aquest món ple de destrucció i misèria?

El món rural en Heidegger, una mica com en Pla, és un espai regressiu i conservador, però alhora és l'al·legoria d'un altre futur possible, d'una alternativa al present

Quan el PSC és un tap

Josep Maria Pasqual

Periodista i editor

El PSC, un partit potent en les últimes dècades (potser el més fort de tots a Catalunya) i que, d'entrada, no hauria de tenir excessius problemes a trobar valors segurs dins del seu planter mateix per promocionar bons lideratges, ha dedicat els últims anys a fabricar una vedet: Carme Chacón.

Així, a hores d'ara, el valor més sòlid del PSC és Chacón, a distància de qualsevol altre nom, i amb independència que aquest dissabte Chacón hagi perdut contra Rubalcaba la pugna per la secretaria general del PSOE.

En els temps que corren, de famosets i famosetes de discurs simple i de màrqueting, potser toca fabricar una artista principal com Chacón,

per bé que la senyora en qüestió tingui poc a veure amb la tradició del socialisme català, més de contingut que de continent.

El drama del PSC és que tota la feina de construir un (una) líder estava destinada a construir un (una) líder per al PSOE, no per al PSC. I ara, ni una cosa ni l'altra. Quin marge de recorregut li espera al PSC? Anar renegant dels seus antics socis d'ERC i ICV i anar

desacreditant d'ofici CiU?

El cicle de l'hegemonia del PSC en el conjunt de l'esquerra catalana ha de deixar pas a noves formes polítiques per a una esquerra nacional sociològica que comença a estar farta de l'estratègia subsidiària que el PSC té del PSOE. Ja no és només una qüestió d'encaix Catalunya-Espanya, sinó una qüestió d'encaix PSC-PSOE. Si el nostre país és inviable per la submissió a

Espanya, no pot ser que, a més, l'esquerra nacional sigui inviable per la pertinença del PSC al PSOE.

Tot el discurs cortesà de Chacón cap a Espanya i cap al PSOE ha fet molta pedagogia en amplis sectors del PSC i marca el futur immediat de les polítiques que hi regiran. És un discurs, el de Chacón, que potser li servia per guiar el PSOE (que tampoc), però que de cap manera serveix per guiar l'impuls

amb què l'esquerra nacional ha de guiar Catalunya cap a la dignitat.

El PSC ha malgastat el crèdit que li quedava en un vetetisme més pensat per al PSOE i Espanya que per al PSC mateix i Catalunya. Ara toca que l'esquerra nacional s'articuli en base a una nova hegemonia, en la qual el socialisme tingui la quota de protagonisme estricta que li correspongui. Sense prejudicis.